

הנכס האסטרטגי של ההשכלה הגבוהה בסכנה!

14.1.2026

הצעת תיקון חוק המל"ג = חבלה ישירה ביסודות שעליהם מושתתת ההשכלה הגבוהה = נזק אסטרטגי למדינה

זהו שינוי יסודי שיהרוס את מה שעושה את האקדמיה הישראלית לאחת הטובות בעולם!
לא תהיה הכשרה איכותית, לא יהיה מחקר מצטיין, יפגע הפיתוח של AI וכיפת ברזל, יפגע
ביטחון המדינה, לא יושקעו כספים בישראל, יוציאו אותנו מתוכניות מחקר יוקרתיות בינ"ל
ועוד נזקים רבים

בימים אלה מקודמת הצעה לתיקון חוק המועצה להשכלה גבוהה (המל"ג), המשנה מן היסוד את
האיזון החיוני בין עצמאות מערכת ההשכלה הגבוהה לבין סמכות המדינה.

משמעות השינויים המוצעים:

- הפיכתה של המל"ג מגוף ממלכתי-מקצועי לגוף פוליטי-ממשלתי
- ביטול עצמאות המקצועית של הוועדה לתכנון ותקצוב (ות"ת) של המל"ג וביטול יכולתה לפעול כגוף בלתי תלוי.
- הסמכת הממשלה להתערב ישירות בפעולות המל"ג והות"ת בכל נושא שתכריז עליו כ"בעל משמעות לאומית"
- הכפפת המוסדות להשכלה גבוהה למנגנוני פיקוח ואכיפה שנתונה להם סמכות להפחתות תקציביות והגבלת פעילות אקדמית

ההשלכות:

- פגיעה ביציבות מערכת ההשכלה הגבוהה, במרכיביה השונים ובמעמדה הבינלאומי של ישראל.
- פגיעה בתרבות האקדמית המקשת את החופש לחקור ואת החשיבה הביקורתית
- בריחת מוחות
- ניתוק קשרים ושיתופי פעולה עם מוסדות מחקרניים מובילים בעולם.
- פגיעה בתועלות ובתוצרים של מערכת ההשכלה הגבוהה – רמת הכשרת ההון האנושי, רמת המחקר האקדמי ותרומת האקדמיה לחברה, לתרבות ולכלכלה בישראל.
- פגיעה בדמוקרטיה הישראלית ובמעמד ישראל בעולם

הפורענות שבדרך – זו לא רפורמה אלא הרס

ההשכלה גבוהה היא משאב אסטרטגי של מדינת ישראל – המצוינות והחדשנות המדעית מהוות מפתח לביטחון המדינה, לשגשוג הכלכלי, לחוסנה החברי ולאופייה הדמוקרטי.

ההיסטוריה מלמדת שפוליטיזציה של ההשכלה הגבוהה גורמת להרס משמעותי וארוך טווח, נזק שתיקונו, ידרוש עשרות שנים.

לפיכך, יש למנוע את אימוץ הצעת החוק ולשמור על עקרונות החופש האקדמי והעצמאות המוסדית של מערכת ההשכלה הגבוהה, שהם תנאי הכרחי לעוצמתה המדעית, הכלכלית והביטחונית של מדינת ישראל.

למה זה מסוכן לנו?

למה זה מסוכן לנו?

כי שינוי החוק יביא להרס של משאב אסטרטגי של מדינת ישראל שהוא חיוני לחוסנה, בטחונה ושגשוגה של המדינה והחברה הישראלית כבר היום ובעתיד:

1. ריכוז כוח פוליטי על חשבון מצוינות מקצועית

- הצעת החוק לא נועדה לשפר את ההשכלה הגבוהה אלא להגביר את הכוח של השלטון ולהשליט פוליטיזציה
- הצעתה חוק משתלבת בשורה של צעדים שמרכזים כוח בלתי מוגבל בידי השלטון על חשבון ממלכתיות, מקצוענות, מצוינות, חופש הביטוי וחופש הדעה בכלל ובמערכת ההשכלה הגבוהה בפרט

2. חנק החופש המדעי והיצירתיות

- פוליטיזציה תחנוק את החופש הביקורתי – היכולת לאתגר מוסכמות והנחות יסוד, לבחון אותן מחדש, לערער עליהן ולכפור בהן
- היא תפגע בחופש לפרוץ קדימה – לחשוב מחוץ לקופסה, לחשוב מחדש ואחרת
- כל אלה הם תנאים הכרחיים לחדשנות פורצת דרך, להישגים מדעיים ולחברה בעלת חוסן ועוצמה

3. ניתוק מהעולם האקדמי והחרמות

- פגיעה במעמדה הבינלאומי של מערכת ההשכלה הגבוהה
- פגיעה בנכונותם של גורמים מחוץ לישראל לשתף פעולה עם חוקרים.ות ישראלים – שיתופי פעולה אלה חיוניים להצטיינות ולהצלחה בעולם גלובלי
- קרנות מחקר בינלאומיות יאבדו את האמון ביכולת המחקרית-מדעית של ישראל ויירתעו מהשקעה במוסדות שאינם עצמאיים ושנתונים לשליטה פוליטית ישירה.
- פגיעה במוטיבציה של פילנתרופים מחו"ל כי הפוליטיזציה של האקדמיה תהפוך אותה ללא אטרקטיבית.
- חיזוק החרמות האקדמיים נגד ישראל

4. בריחת מוחות ופגיעה בחוסן הלאומי

- פגיעה בחדשנות המדעית שהיא המפתח לביטחון המדינה, לשגשוגה הכלכלי, לאיכות השירותים הציבוריים ולמעמדה הבינלאומי
- התנכלות לחופש לחקור שהוא לב העשייה המדעית, ובידוד בינלאומי יובילו לבריחת מוחות – פגיעה בנכס האסטרטגי, בהא הידיעה, של ישראל
- פגיעה בשוויון ובנגישות לאקדמיה עקב התערבות פוליטית בניהול ההשכלה הגבוהה
- פגיעה בביטחון המדינה, בכלכלתה, ברווחתה, בחוסנה, במעמדה הבינלאומי ובאופייה הדמוקרטי

התיקון המוצע הוא לא רפורמה! אלא הרס של היסודות שעליהם מושתתת מערכת ההשכלה הגבוהה, המאפשרים את פעולתה והצלחותיה לטובת חוסנה ושגשוגה של מדינת ישראל